כה: כיצד הרגל פרק שני בבא קמא

מפץ בבית בו'. הא דאמרינן בכל דוכתין (נדה מט. סוכה כ.) כל המטמא מדרס מטמא טומאת מת מהכא נפקא:

ומה פכין קטנים שטהורין בזב. שאין יכול ליגע בהם בתוכם מפני שפיהם לר וכהיסט נמי לא מטמא כדפירש בקונט' מה שבא לכלל מגע בא לכלל היסט ושאין בא לכלל מגע כו' ואע"פ שראוי לנגיעת שער הזב לא מטמא (ב) משום דבעינן ראוי לנגיעת בשר דטומאת שער נפקא לן מבשר הזב ואע"פ דבפרק קמא דנדה (דף ה:) אמרינן דכלי חרס המוקף למיד פתיל הניעול באהל המת אין ניעול במעת לעת שבנדה והכמקין (גיטין דף פא:) נמי פריך בפופו וניחום שמא תפיטם אשמו נדה אלמא משמע דמטמא בהיסט אע"ג דאין בא לכלל מגע ואור"ת דלמיד פתיל בא לכלל מגע משבינן ליה מפני שעומד להפתח ואע"ג דבני קולית גזילה אמר בהעור והכרוטב (חולין דף קכו:) דמחוסר נקיבה כמחוסר מעשה דמי ואע"ג שהחזב עליה לנוקבה אין מטמא בשאר דהתם קתמא אין עומדת לנקיבה אלא ע"י מחשבתו אבל למיד פתיל קתמו עומד להפתח וא"ת מה לפכין קטנים שכן מטמא מאוירן [א] שיכול לתלות שער של מת בפיהן ובסמוך נמי דיינינן ק"ו מפכין קטנים למטמא בשרן ואם כן בכעדשה נמי יכול לינכם בפיו וי"ל כלי עץ יכיחו מה לשאר כלים שכן נעשין אב הטומאה תאמר בשאר כו' פכין קטנים יוכיחו וא"ת מפכין גדולים מלי גמר דלא מטמא מדרס דבנפקא לן בפרק ר' עקיבא (שבת פד: ושם) דכלי חרס אין מטמא מדרס ומטמא טומאת מת ושמא ניחא ליה לאיתקבל פכין קטנים שטהורין מכל טומאת זב:

שטהורין בזב. תימה מנ"ל שלא יטמא בטמיעות הזב והי דבשאר הזב לא מטמא הכ"מ בשער שבשאר הזב גופיה נפקא לן טומאת שער הלכן בעינן ראוי לנגיעת בשר אבל זוקן דכתיב ביה בהדיא וכי יזוק הזב בטהור פטיטא דלא בעינן ביה ראוי לנגיעת בשר: **מפץ** שמטמא בזב כו'. וא"ת כלי חרס המוקף למיד פתיל יוכיח שמטמא בזב בהיסט בכפ"ל ובטהור במת ואומר ר"ת דלא שייך למימר יוכיח מלמיד פתיל שהכי בעינן שמטמא בזב היה מטמא במת דמה שמטמא בהיסט זהו משום דהוי כמו שהזב נגע בתוכו דלאמרינן (מ"כ פרשה מצורע) אינהו מגע שהוא כבולו הוי אומר זה הסיטו ובמת נמי אם היה הזב מת מן המת בתוכו היה טמא: **וקמייתי** ליה בין לטומאת ערב בין לטומאת שבעה. תימה דמה טומאת שבעה שייכא ביה דלית ליה טהרה במקוה דלאמרינן (שבת דף פד:) ואין לומר דין טומאת שבעה קאמר כלומר שנעשה אב הטומאה כדין דבר שטמטא טומאת שבעה הא כיון דלית ליה טהרה במקוה ° אין נעשה אב הטומאה דלמוכח בסוף עירובין (דף קד:) וי"ל דהתי ק"ו נמי מהני לפשוטי כלי עץ המיוחדים לטדרס טומאת מת ומייתי להו לטומאת שבעה ל"ל הכרייתא מיירי בכל מפלים בין מעץ של עץ שיש לו טהרה במקוה בין מעץ של עץ שיפה וגמי ובמסקנא שבת (דף פד.) פריך מתעץ של שיפה וגמי והכא פריך מתעץ של עץ: **ש"מ** מופנה משני צדדין. תימה למה לי גז"ש כיון דאיתקש מת לשכבת זרע וש"ז לשרץ דבכל התורה כולה למידין למד מן הקדשים ו) וי"ל דעל כרחך לאו לכל מילי גמרי מהדדי לא מהיקישא ולא מגזירה שוה דלאשכחן בריש פרק שני דחולין (דף לו:) גבי הכשר דחד לטומאת מת וחד לטומאת שרץ ולריכא ומדאיתקיש ג"ש הוא דשמעינן דלכל מילי לא גמירי מהדדי כי אם לגבי הך דהכא ונכוף פרק במה אשה (שבת דף פד.) לרבות דבר הבא מזבח הסום ומזבח הפרה שעינן אחד הס לטמא בשמיהם וכן יהות הכלים והאוכלים דילפינן בהעור והרוטב (חולין דף קיח.) לא מצינן תרי קראי למת ולשרץ: **אמר** קרא וכבסתם בגדיכם. וא"ת ולילף מק"ו דלמעיקרא וי"ל דאטומאה דכתיב בהדיא משמע ליה קרא והשתא דילפינן מת מגזירה שוה אע"ג דשרץ גופיה גמרינן מקל וחומר ולכתוב בהדיא משיב ביה:

מידי

עין משפט נר מצוה

עמ א מיי' פ"ח מהל' מטמאי משכב ומושב הלכה יב סמג עשין רמא רמב:

פ ב מיי' שם הלכה יד:

פא ג מיי' שם הל' ח:

פב ד ה מיי' פ"ח מהל' כלים הלכה יג ופכ"ג הלכה ח:

פג ו מיי' פ"ה מהלכות טומאת מת הלכה ח סמג עשין רלח:

תורה אור השלם

1. וכל אשר יפל עליו מהם במותם יטמא מכל כלי עץ או בגד או עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד הערב וטהר:
ויקרא יא לב
2. וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו:
במדבר לא כ
3. איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר והנגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע:
ויקרא כב ד
4. או איש אשר יגע בכל שרץ אשר יטמא לו או באדם אשר יטמא לו לכל טמאתו:
ויקרא כב ה
5. וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע ובכס במים וטמא עד הערב: ויקרא טו יז
6. וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל המחנה:
במדבר לא כד
7. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: שמות כב ד

רבינו חננאל

בימים שהוזה בהן הזוב דמייש לצחצוחי זיבה אבל זב בימי סיפרו וליכא למיחש משום צחצוחי זיבה לא אלא האי תנא הוא דתנן למעלה מהן זובו של זב ורוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו ודם הנדה שמטמאין במגע ובמשא דרייקין משום דאתגייא נבי רוקו ולא קתני ליה נבי זובו ש"מ דפרוקו מרבה ומייתי ליה וקתני בין במגע בין במשא. אמר ליה ר' אחא מדפתי לרבינא והא האי תנא דלא דריש דיו אע"ג דלא מפריך ק"ו דתניא מפץ במת מניין ודין הוא מכין קטנים שטהורין בזב מאין מפץ שמטמא בזב דין הוא שיהא טמא במת וקתני לה לטומאת ערב ובין לטומאת ד' ואמאי להני ק"ו לטומאת ערב ולהני דיו למעוטי טומאת ד' פי' מכים קטנים כלי חרש עגולין שאין בהן לא שכיבה ולא ישיבה דגרסי' במסכת שבת פ' אמר ר' עקיבא ומדים כלי חרש מנא לן דטהור אמר קרא ואיש אשר יגע במשכבו מקיש משכבו לו מה הוא אית ליה טהרה במקוה אף משכבו דאית ליה טהרה במקוה לאפוקי כלי חרש דלית ליה טהרה במקוה. מתיב ר' אילעא מפץ במת מנין ודין הוא ומה מכים קטנים שטהורין בזב מטאין במת כו'. רבא אמר מדרס כלי חרש דטהור מהכא ולא כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הא יש צמיד פתיל עליו טהור מאי לאו דיתדרינהו לאשתו נדה וקאמר רחמנא טהור. והנגע בתורת כהנים וכל אשר ישב עליו הזב ישמא יכול כפה סאה או תרקב וישב עליה יהא טמא ח"ל אשר ישב עליו המיוחד לישיבה פרש לזה שאומרים לו עמוד ועשה מלאכתנו נחברר תורת מכין קטנים. וכתב במת וכל בגד או עור וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו וכתיב נמי במת וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל וגו' והוא מפורש בשחיטת חולין אחרית פ"א איהו כלי שטאה קודמת לפתחו כלומר שטומאתו מאויר הוי אומר זה כלי חרש הרי למדנו שפכין קטנים שהורין בפרדס זב וטמאין במת דילפינן למפץ מניהו ומה פכין שטהורין בזב מטאים במת מפץ שהוא מכלל משכב ומושב וטמא בזב כשאר כל משכב ומושב אינו דין שיהא טמא במת בק"ו אם המפץ הזה מטמא בזב שהוא חמור שאפילו פכין קטנים טמאין בדאמרינן ועמדה כי המפץ טמא במת מהם כשאר טומאות שבו ומצאנו בתחלת מסכת אהלות במשנה כלים הנוגעים

מסורת הש"ס

ו) שבת פד., ב) שבת פד., ג) [נדה כב:], ד) [שבת קלח, יומא מ:], ה) [יומא מ:], [נדה מה:], ו) [לעיל כח:], ז) [ל"ל וכלי], ח) [ל"ל במדבר יט], ט) כ"ל מ"ז ועי' כ"מ], י) [כ"מ], כ) כפ"ל: משרץ גמר הזה, ל) [מלאכת שבתות י. וכתוס' מנ:].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומה וכו' לא מטמא בדפו' בקונטרס [במס' שבת]:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה וקמ"ל כו' אין נעשה אב הטומאה. עי' פסחים דף ח ע"ב תוספות ד"ה ובגיעי:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ומה כו' (שיכול לתלות שער של מת בפיהן) תמ"מ (ועיין בהגהות לש"ס):

מוסף רש"י

הוצא בסוף המסכת

רבינו חננאל (המשך)

במת או בכלים הנוגעין במת טמאין טומאת ד' כלים בכלים וכלים אוהים בהן טמאין טומאת ערב נמצא טומאת המפץ לכאורה אם הוא נגע במת או בכלים שנגעו במת טמא טומאת ד' ואם נגע שלישי [בו טמא] טומאת ערב כטומאת כל הכלים אמאי כיון דמפץ במת מן הזב למד נדין בו דיו לבא מן הדין והוא המפץ במת להיותו כנדון והוא המפץ בזב מה מפץ בזב טומאת ערב שאין טומאת כלי בזב טומאת ד' אף מפץ במת טומאת ערב ולא טומאת ד' ופרק' מפץ במת בגזירה שוה למד ממפץ בשרץ. [ר]השרץ למד מן הזב בק"ו והכי קאמר מפץ בשרץ מנין ודין הוא ומה פכין קטנים שטמאין בזב טמאין בשרץ שנאמר וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו וגו' מפץ שטמא בזב שנאמר כל המשכב דין הוא שיהא טמא בשרץ דליכא הכא דין דיו התרווייהו ליכא בכלים המטמאין בהן טומאת ד' ואחרי שלמד השרץ מן המפץ מן הזב בק"ו חזר ולמד המת מן השרץ טומאת מפץ בגזירה שוה ולא בק"ו והוא מפורש ז) בפ' איזהו מקומן של זבחים בתחילתו כי דבר הלמד בק"ו דין הוא שילמד בגזירה שוה והכא למד [בג"ש] נאמר במת וכל בגד וכל עור וגו' ובשרץ כתיב או בגד או עור או שק וגו' מה בגד ועור האמורין בשרץ מפץ טימא בו אף בגד ועור האמורין במת מפץ טימא בו וחזרנו להקשות על זה הדרך ולומר אם כן הוא דבר ברור הוא כי הלמד בגזירה שוה מופנה צריך להיות הדבר ההוא הלמד והלמלד שאם הוא מופנה בצד אחד לדברי הכל למדין ראין משיבין ואלו הדברים מבוארין במסכת נדה פ' המפלת תחיכה באר היטב ואוקים' דמופנה משני צדדין דברי הכל כי בגד ועור הכתוב בין בשרץ בין במת מופנה הוא ראין צריך כלל ודברי פשוטין הן. כי השרץ איתקש לשכבת זרע דכתיב או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע וכתיב בו איש אשר יגע בכל שרץ וכתיב בשכבת זרע דכתיב או איש אשר תצא מכדי כתיב והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע הנה איתקש טמא מת לשכבת זרע וכתיב בשכבת זרע וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפנויי אוכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למ"ד [ב]מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין שפיר אלא למ"ד [ג]למידין ומשיבין מאי איכא למימר דמת נמי אפנויי מופנה מכדי מת אתקש לשכבת זרע דכתיב [ד]והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו וגו' וכתיב ביה בשכבת זרע וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפנויי והוי מופנה משני צדדין הניחא למ"ד [ה]דון מינה ואוקי באתרא אלא למ"ד דון מינה ומינה מאי איכא למימר אמר רבא אמר קרא [ו]וכבסתם בגדיכם ביום השביעי [ז]כל טמאות שאתם מטמאין במת לא יהו פחותין משבעה ותהא שן ורגל חייב ברשות הרבים מקל וחומר ומה קרן שברשות הניזק אינו משלם אלא חצי נזק ברשות הרבים חייבת שן ורגל שברשות הניזק משלם נזק שלם אינו דין שברה"ר חייב אמר קרא [ח]ובער בשדה אחר [ט]ולא ברה"ר מידי

א) וזובו של זב. ורוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו. ב) ודם הנדה מטמאין בין במגע בין במשא ודלמא ה"ג לפי שא"א בלא צחצוחי זיבה א"כ לתנייה גבי זובו מ"ש דקתני לה גבי רוקו אלא משום דאתי מרוקו א"ל רב אחא מדפתי לרבינא והא האי תנא לא דריש דיו ואע"ג דלא מפריך ק"ו דתניא מפץ במת מניין ודין הוא ומה פכין קטנים שטהורים בזב מטמא במת מפץ שמטמא בזב אינו דין שיטמא במת וקמייתי לה בין לטומאת ערב בין לטומאת שבעה ואמאי אימא אהני ק"ו לטומאת ערב ואהני דיו לאפוקי טומאת שבעה א"ל כבר רמא ניהליה ר"ג בר זכריה לאביי וא"ל אביי תנא ממפץ בשרץ מייתי לה וה"ק מפץ בשרץ מניין ודין הוא ומה פכין קטנים שטהורים בזב טמאין בשרץ מפץ שטמא בזב אינו דין שיהא טמא בשרץ אלא מפץ במת מניין נאמר בגד ועור בשרץ ונאמר בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ מפץ טמא בו אף בגד ועור האמור במת מפץ טמא בו ג) מופנה דאי לא מופנה איכא למפרך מה לשרץ שכן מטמא בכעדשה תאמר במת שאין מטמא בכעדשה אלא בבזית לאי אפנויי מופנה מכדי שרץ אתקש לשכבת זרע דכתיב ד) או איש אשר תצא וגו' וסמיך ליה ה) או איש אשר יגע בכל שרץ וכתיב ביה בשכבת זרע ו) וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא בשרץ למה לי ש"מ לאפנויי ואכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למ"ד ז) מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין שפיר אלא למ"ד ח) למידין ומשיבין מאי איכא למימר דמת נמי אפנויי מופנה מכדי מת אתקש לשכבת זרע דכתיב ט) והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו וגו' וכתיב ביה בשכבת זרע וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפנויי והוי מופנה משני צדדין הניחא למ"ד י) דון מינה ואוקי באתרא אלא למ"ד דון מינה ומינה מאי איכא למימר אמר רבא אמר קרא כ) וכבסתם בגדיכם ביום השביעי ל) כל טמאות שאתם מטמאין במת לא יהו פחותין משבעה ותהא שן ורגל חייב ברשות הרבים מקל וחומר ומה קרן שברשות הניזק אינו משלם אלא חצי נזק ברשות הרבים חייבת שן ורגל שברשות הניזק משלם נזק שלם אינו דין שברה"ר חייב אמר קרא מ) ובער בשדה אחר נ) ולא ברה"ר מידי

מ) דנגרי רבינו נ"ע לתורה דהא כלפ"ה כגר אמר ר"י שם דנגל התורה כולה למדין למד מלמד לגד נקבים וע"ש.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com